

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind regimul străinilor)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne de comun cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative este elaborat în temeiul art. 7 alin. (2) lit. f) din Legea nr.325/2013 *privind evaluarea integrității instituționale*, urmare a evaluării integrității instituționale a Biroului migrație și azil (BMA), desfășurat în anul 2020 de către Centrul Național Anticorupție (CNA).

În rezultatul evaluării aplicabilității prevederilor actuale ale Legii nr. 200/2010 *privind regimul străinilor în Republica Moldova* au fost identificate unele carențe normative, care provoacă dificultăți de implementare și necesită o reformulare exactă a acestora.

Totodată, au fost constatate o serie de riscuri prezumtive de corupție, generate de cadrul normativ defectuos, prin formulări ambiguu, de natură să fie interpretate discreționar, în special, în partea ce ține de procesul de acordare/prelungire a dreptului de ședere. În temeiul celor constatate și Recomandărilor formulate de expertul CNA în Raportul privind rezultatele evaluării integrității instituționale în cadrul BMA, dar și în scopul menținerii și consolidării climatului de integritate instituțională, a fost elaborat Planul de integritate al Biroului Migrație și Azil pentru perioada iunie 2020- iulie 2021 (*aprobat prin Ordinul BMA nr. 21 din 15.06.2020*), în care au fost incluse măsuri pentru diminuarea și/sau înlăturarea riscurilor prezumtive de corupție identificate. Una dintre Recomandările formulate se referă la necesitatea modificării Legii nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.

În contextul celor relatate, a fost elaborat proiectul hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, având drept scop materializarea propunerilor și recomandărilor CNA, precum și înlăturarea unor carențe și prevederi contradictorii identificate în aplicarea Legii prenotate și altor acte normative conexe.

Proiectul de lege este elaborat în vederea uniformizării și specificării exprese a cerințelor privind documentarea străinilor, claritatea implementării prevederilor respective, facilitarea documentării acestora și excluderii potențialelor riscuri de corupție și asigură, totodată, realizarea deplină a propunerilor și recomandărilor CNA cu referire la modificarea Legii nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.

Totodată proiectul prevede unele facilitări de documentare a cetățenilor Statelor Uniunii Europene în contextul obținerii de către *Republica Moldova Statutului de țară candidată pentru aderarea la UE*.

De asemenea menționăm despre necesitatea modificării unor articole din Legea 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sânt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova. Aceste modificări sunt necesare în

contextul facilitării admisiei în Republica Moldova a unor categorii de străini.

Odată cu ieșirea Marii Britanii din Uniunea Europeană, exceptarea de viză nu mai poate fi aplicată față de resortisanții statelor vizate, ce sunt titulari ai unei vize britanice sau a unui permis de ședere valabil în țara respectivă. Se consideră judicios completarea excepției prevăzute la indicele ² din Anexa nr.1 a Legii 257/2013, cu mențiunea privind exceptarea de viză inclusiv a titularilor unui permis de ședere sau a unei vize valabile (cu excepția vizei de tranzit) în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

La fel, se propune extinderea excepției în cauză și pentru resortisanții statelor marcate cu indicele ² din Anexa nr.1, care sunt titulari ai unui permis de ședere sau ai unei vize valabile (*cu excepția vizei de tranzit*), eliberate de SUA și Canada. Obținerea vizelor/permiselor de ședere în SUA și Canada parcurge un proces riguros, având la bază un mecanism complex și eficient de verificare a solicitantului. Deținerea vizei pentru statele respective poate fi considerată un indicator pozitiv în aprecierea riscului migrațional pentru statul nostru din partea respectivilor solicitanți. Prin urmare, dacă persoanele în cauză nu reprezintă un risc pentru SUA și Canada, acesta este practic inexistent pentru Republica Moldova.¹ În acest context, se propune extinderea excepției privind exonerarea de viză pentru Republica Moldova a resortisanților statelor marcate cu indicele ² din Anexa nr.1 a Legii 257/2013, inclusiv asupra titularilor de viză sau permis de ședere eliberat de SUA și Canada. Din aceeași perspectivă, se consideră rațională exonerarea titularilor unei vize sau a unui permis de ședere în Marea Britanie, SUA și Canada de la procedura invitației eliberate de Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne. Invitația eliberată de Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova constituie una dintre condițiile de obținere a vizei Republicii Moldova, de către cetățenii statelor menționate în Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 331/2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini.

Astfel, cetățenii străini care dețin funcția de Consul Onorific al Republicii Moldova, dar sunt cetățeni ai statelor incluse în Anexa nr. 2 a Hotărârii 331/2011, în vederea obținerii vizei de intrare în Republica Moldova trebuie să prezinte invitația eliberată de Biroul Migrație și Azil, fapt care necesită timp și formalități adiționale, creând astfel dificultăți de ordin birocratic pentru obținerea vizei de intrare în Republica Moldova. Consulii Onorifici ai Republicii Moldova reprezintă interesele economice și de altă natură ale Republicii Moldova în țara de reședință, protejează drepturile și interesele cetățenilor moldoveni, persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, în conformitate cu legislația națională și în limitele admise de dreptul internațional, acestea fiind persoane notorii în țara lor cu o reputație înaltă și stare financiară bună, cerințe în baza cărora să poată exercita funcția respectivă. Prin urmare, se consideră rațională exceptarea cetățenilor străini care dețin funcția de Consul Onorific al Republicii Moldova de la procedura invitației pentru obținerea vizei. În această ordine de idei, se propune

¹ Menționăm că titularii unei vize sau Green card SUA sunt exonerati de viză de intrare în Georgia, Albania, Muntenegru, Bosnia și Herțegovina, Macedonia de Nord, Serbia, Turcia (pentru cetățenii anumitor state) etc., sau dispun de facilități la intrare în circa 46 state. Titularii de viză sau permis de ședere în Canada, sunt exonerati de viză în Georgia, Macedonia de Nord, Mexic, Costa Rica, Peru, Chile, etc., sau beneficiază de facilități la intrare în circa 36 state. De asemenea, titularii unei vize/permis de ședere în SUA și Canada sunt exonerati de viză de tranzit în Marea Britanie.

operarea completării corespunzătoare în articolul 30 al Legii 200/2010 privind regimul străinilor, pentru extinderea excepției de la procedura invitației și pentru străinii titulari ai unei vize valabile sau a unui permis de ședere în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Statele Unite ale Americii, Canadei, precum și pentru străinii care dețin funcția de Consul Onorific al Republicii Moldova. Prin modificările propuse, se urmărește facilitarea călătoriilor pentru categoriile de persoane menționate, sporind atractivitatea țării noastre, creând astfel premise favorabile pentru creșterea economică, valorificarea potențialului turistic și cultural al țării noastre. La fel, pentru uniformizarea prevederilor în materia vizelor, prin modificarea art.16, alin.(3) din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor, se elimină limitarea eliberării exclusive, în perspectivă, a vizelor doar de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova. Astfel, prin această prevedere vizele de tranzit aeroportuar vor putea fi eliberate și de către Direcția afaceri consulare din cadrul MAEIE.

Totodată, se propune completarea cu un alineat nou a Legii nr.257/2013, cu următorul conținut: „(11) Străinii, alții decât refugiații și apatrizii, care sunt domiciliați în statele, entitățile și autoritățile teritoriale indicate în anexa nr. 2 și care sunt în posesia unui document de călătorie eliberat de statele, entitățile și autoritățile respective, sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, având drept de ședere de până la 90 de zile în orice perioadă de 180 de zile, ceea ce implică luarea în considerare a ultimei perioade de 180 de zile precedente fiecărei zile de ședere” fiind astfel asigurată condiția de liberă a circulației persoanelor care altele decât apatrizi și refugiați. În această categorie putem menționa cetățenii străini, care sunt în posesia unui document de călătorie de statul care a acordat dreptul de ședere pe teritoriul sau persoane, străini beneficiari de protecție umanitară. Totodată, se propune completarea categoriilor de persoane, titulari ai unor documente de călătorie eliberate de unele organizații internaționale care vor beneficia de un regim fără viză pentru călătoriile în Republica Moldova. În acest sens, extinderea listei se referă la titularii documentelor emise de: Consiliul European, Uniunea Europeană, Ordinul Suveran al Cavalerilor de Malta, Comitetului Internațional al Crucii Roșii și Organizației Tratatului Atlanticului de Nord.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Nu este necesară transpunerea.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin intermediul proiectului de lege se urmărește:

I. Modificarea Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în RM prin revizuirea/ajustarea și completarea unor prevederi în o serie de articole.

Aceste modificări țin de:

- revizuirea și completarea articolului 30 din Legea 200/2010 în vederea exonerării de la procedura obținerii invitației a străinilor titulari ai unui permis de ședere sau ai unei vize valabile (cu excepția vizei de tranzit), eliberate de Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, SUA și Canada;

- revizuirea și completarea prevederilor art. 31 din Legea nr. 200/2010, ținând cont de reglementările art. 3 alin. (1) al Legii nr. 257/2013 și de aspectele deficitare omise din prevederile normei primare, inclusiv posibilitatea perfectării dreptului de

ședere pentru străinii exonerati de obligativitatea deținerii unei vize pentru traversarea frontierei de stat, în conformitate cu acordurile internaționale încheiate în acest sens;

- facilitarea documentării străinilor privind oferirea posibilității acestora de a-și perfecta documentul de călătorie prin reînnoirea valabilității acestuia;

- completarea art. 32 cu prevederi ce stabilesc termenul de valabilitate a certificatului de cazier judiciar, prezentat de către străin, precum și termenele de examinare a cererilor pentru acordarea dreptului de ședere provizorie;

- racordarea și uniformizarea normelor, care instituie obligația de prezentare a certificatului de cazier judiciar pentru obținerea dreptului de ședere, prevăzute la art. 32, 43², 43⁴, 43⁶, 43⁷, 43⁹, 43¹⁰, 43¹¹, 43¹², 43¹³, 46, din Legea nr. 200/2010;

- schimbarea modului de dovadă a spațiului de locuit a străinului în RM (trecerea de la autentificarea notarială a declarației privind oferirea spațiului de locuit la prezentarea actului ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței, inclusiv contractul de locațiune. Modificarea normei respective va reduce și costurile aferente procesului de pregătire a actelor pentru documentarea străinilor;

- facilitarea documentării cetățenilor Statelor Uniunii Europene (UE) prin oferirea acordării unui drept de ședere de 5 ani, în cazul în care cetățeanul UE solicită *argumentat* acest drept, prezentarea certificatului de cazier judiciar neapostilat, depunerea și examinarea cererii de acordare/prelungire a dreptului de ședere în termen de 15 zile calendaristice; excluderea obligației de prezentare a mijloacelor de întreținere, asigurării medicale pentru acordarea unui drept de ședere provizorie. Aceste facilități sunt determinate de obținerea Republicii Moldova a statutului de țară candidată de aderare la UE, de existența unui mecanism eficient de control prin semnarea unui Acord între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală semnat în anul 2007.

Aceste modificări au fost impuse inclusiv în scopul facilitării procedurii de documentare a unor categorii de cetățeni UE, care sunt descendenții cetățenilor Republicii Moldova, dar dețin cetățenia Statelor respective.

- completarea articolelor 33, 38 și 38¹ din Legea nr. 200/2010 cu prevederi suplimentare de referință privind temeiul legal de refuz în prelungirea dreptului de ședere provizorie pentru reîntregirea familiei, în alte cazuri, cu specificarea expresă a acestora;

- revizuirea condițiilor care stau la baza întemeierii deciziei de refuz privind acordarea sau prelungirea dreptului de ședere, cazurile în care autoritatea competentă pentru străini este în drept să retragă dreptul de ședere permanentă sau să-l declare încetat, precum și obligațiile autorității competente pentru străini și drepturile străinilor în cazul emiterii deciziei de refuz;

- completarea articolului 41 cu prevederi ce reglementează acordarea/ prelungirea dreptului de ședere provizorie pentru activități umanitare de voluntariat;

- prevederi revizuite, în vederea asigurării clarității, pentru implementarea actului normativ cu referire la străinii angajați în câmpul muncii, termenii/perioadele de examinare a cererilor, modalități de depunere a acestora inclusiv, termenul/perioada pentru acordarea sau prelungirea dreptului de ședere provizorie în scop de reîntregire a familiei cu cetățeni ai Republicii Moldova;

- revizuirea normelor cu referire la cererile depuse de către străini, pentru

acordarea dreptului de ședere provizorie în alte cazuri, prin examinarea acestora de către o Comisie specială din cadrul autorității competente pentru străini;

- prevederi care vor preveni practicile de stabilire discreționară a unor termene, cu referire la perfectarea dreptului de ședere;

- asigurarea dreptului străinului de contestare a deciziei instanței de judecată privind expulzarea sa.

II. Cu referire la propunerile semnificative de modificare a Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sânt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova se propune:

- expunerea într-o redacție nouă excepția de la obligativitatea vizelor pentru statele marcate cu indicele², din Anexa 1 la Legea nr. 257/2013, fiind extinsă și pentru resortisanții acestor state care dețin o viză sau permis de ședere eliberate de Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, SUA și Canada, dar și asupra persoanelor posesoare cardurilor diplomatice de acreditare eliberate de aceste state, conținute în redacția compilată a articolului. Prin completarea art. 3 se completează cu un alineat nou (11), care va exonera străinii, alții decât refugiații și apatrizii cu privire la obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, având drept de ședere de până la 90 de zile în orice perioadă de 180 de zile, ceea ce implică luarea în considerare a ultimei perioade de 180 de zile precedente fiecărei zile de ședere. Totodată, prin completarea art. 3 alin. (3), se va extindea regimul de exonerare a regimului de vize pentru posesorii de documente de călătorie eliberate de Consiliul European, Uniunea Europeană, Ordinului Suveran al Cavalerilor de Malta, Comitetului Internațional al Crucii Roșii și Organizației Tratatului Atlanticului de Nord împreună cu ordinul individual de deplasare”, având în vedere că în anexa nr. 2 din HG nr. 765/2014 sunt acceptate documentele enunțate. La fel, prin inserarea unui alineat nou la art. 3, posesorii cartelelor de acreditare valabile eliberate de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, prezentate împreună cu pașaportul valabil, sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova;

- modificarea Anexei nr. 2 a Legii nr. 257/2013 și indicarea indicelui (¹) în dreptul statului, resortisanții cărui au obligația obținerii unei vize de lungă ședere, dacă se încadrează în una din condițiile alin.(2) al art. 19 și art. 31 din Legea nr. 200/2010.

De asemenea, odată cu liberalizarea regimului de vize cu statele-membre UE și alte state terțe, nu sunt expres stabilite statele ai căror cetățeni au obligația de a obține viza de lungă ședere, care permite străinului aflarea/șederea pe teritoriul RM un termen mai mare de 90 de zile consecutive. În aceste condiții, dar și pentru a oferi o claritate a normelor stabilite, a apărut necesitatea modificării Legii nr. 257/2013 menționată *supra*.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului dat se va efectua din bugetul instituțiilor responsabile și nu necesită cheltuieli suplimentare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de lege va fi necesară modificarea actelor departamentale.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a actului de decizie a fost plasat pe pagina-web oficială a Ministerului Afacerilor Interne și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md.

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/ministerul-afacerilor-interne-anunta-despre-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-privind-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-legislative-regimul-strainilor/8245>

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează să fie supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Nu sunt necesare

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost transmis grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător pentru a fi supus expertizei.

În cadrul ședinței din 13.09.2022 în format online, a fost aprobat ”*condiționat*” de către membrii grupului de lucru și propus spre promovare.